

HØRINGSUTTALELSE SAMERETTSUTVALGET II

Samerettsutvalget la fram sin utredning, NOU 2007:13. desember 2007. Utredningen inneholder lovforslag knyttet til samiske rettigheter til land og vann i tradisjonelle samiske områder fra Troms og sørover.

Styret for Várdobáiki samisk senter vil med dette komme med sine merknader til utvalgets innstilling.

Staten Norge er tuftet på territoriet til to folk, det samiske og det norske. Samene bebodde disse områder før nasjonalstatene trakk sine grenser gjennom dem. Riks- og fylkesgrenser er forvaltningsmessige ordninger som statene har opprettet. Styret for Várdobáiki mener at disse grensene ikke kan brukes for å avgrense samiske rettigheter.

Vi vil påpeke at man ut fra et rettferdighetsprinsipp ikke kan ha ordninger som innebærer at samiske rettigheter fra Troms og sørover får et svakere rettsvern enn samiske rettigheter i Finnmark. Samene i Troms, Nordland og sørover er i mindretall og bor mer spredt enn i Finnmark, dette kan ikke brukes som argumentasjon for et svakere rettsvern, i et slikt perspektiv burde rettsvernet heller være sterkere.

Utvalget forespeiler en kartlegging og identifisering som også må innebære en identifisering av kollektive områder det samiske folk tradisjonelt har brukt. En kartleggingskommisjon bør utrede på eget initiativ den grunn som staten i dag hevder å eie gjennom Statsskog.

§ 2 og § 4 i Kartleggings- og anerkjennelsesloven må endres slik at det ikke skilles mellom tradisjonelle samiske områder og samiske kyst- og fjordområder. Samiske kyst- og fjordområder er også tradisjonelle samiske områder.

Várdobáiki vil også vise til at i Hålogalandsloven § 6 slik flertallsforslaget foreligger, så vil de samiske interessene alltid være i mindretall. Det er uheldig fordi dette ikke vil gjenspeile den reelle og tradisjonelle bruken av områdene i historisk tid og i dagens bruk. Det kan ikke brukes ren matematikk i forhold til fordeling av antall representanter ut fra folketall på etniske grupper. En må heller se på hvilket område denne allmenningen befinner seg i, og det er i hovedsak i samiske områder. Derfor bør representant fordelingen mellom sameting og fylker være lik. Lik fordeling vil gi likeverdig demokratisk stemme og likeverdige muligheter. Hvis en i tillegg skal fylle vilkåret om at alle brukere skal være med å forvalte, vil det være naturlig at samer fra de svenske samebyer med tradisjonelt sommerland i Norge, også får anledning til å utnevne representanter.

Styret for Várdobáiki vil også påpeke at en ikke kan definere samiske rettigheter utelukkende ut fra reindriftens bruk av områdene. Vi viser til at også fangst, fiske og

annen tradisjonell bruk tilsier at det er opparbeidet andre samiske rettigheter i tillegg til tradisjonell reindrift.

Som det fremgår av vår høringsuttalelse ønsker vi å skifte ut dagens ordning med en ny forvaltningsordning, som den foreslåtte Hålogalandsallmenningen. Denne forvaltningen vil måtte bygge opp en ny administrasjon. Styret for Várdobáiki anser Hålogalandsregionen, i grenseområdene mellom Nordland og Troms fylker, med Evenes flyplass i umiddelbar nærhet som et naturlig valg for lokalisering av denne administrasjon.

Avslutningsvis vil styret for Várdobáiki utrykke tilfredshet med at den andre innstilling fra Samerettsutvalget er gjennomført, og ser det som naturlig at samiske rettigheter i områdene fra Troms og sørover blir anerkjent.